

TÉMA 9b: PPP projekty

Cílem tématu je představit koncept projektů partnerství veřejného a soukromého sektoru, objasnit jeho ekonomickou logiku a analyzovat jeho výhody a nevýhody.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Osnova

- Koncept PPP
 - Koncese a kvazikoncese
 - Dělení rizik
 - Typy PPP projektů
- Finanční model
- Způsob realizace
- Rizika PPP
- PPP v České republice

Veřejné obstarávání

Zdroj: autor

PPP projekty

- Partnerství veřejného a soukromého sektoru
- V ČR koncese a kvazikoncese
- Základní charakteristiky
 - Dlouhodobost
 - Přenos rizika na soukromý sektor

Rizika v rámci PPP projektů

- Riziko výstavby – přenáší se
 - nedodržení termínu, prodražení stavby apod.
- Riziko provozu – přenáší se
 - náklady na údržbu a rekonstrukce
- Riziko poptávky – může být přeneseno
 - zajištění adekvátního příjmu od uživatelů
- Regulatorní riziko – nelze přenést
 - výkupy pozemků, stavební povolení apod.

Předpoklady úspěšné implementace = správné chápání konceptu

- Jde o model pořízení, nikoli model financování
- Poskytuje se služba, nikoliv infrastruktura
- Parametry služby umím přesně definovat a nedodržování jsem schopen penalizovat = problém kvantifikace výstupů kontraktu
- Prostředí je velmi stabilní a „umím předvídat budoucnost“

Příklad monitorovacích indikátorů stavba a provoz dálnice

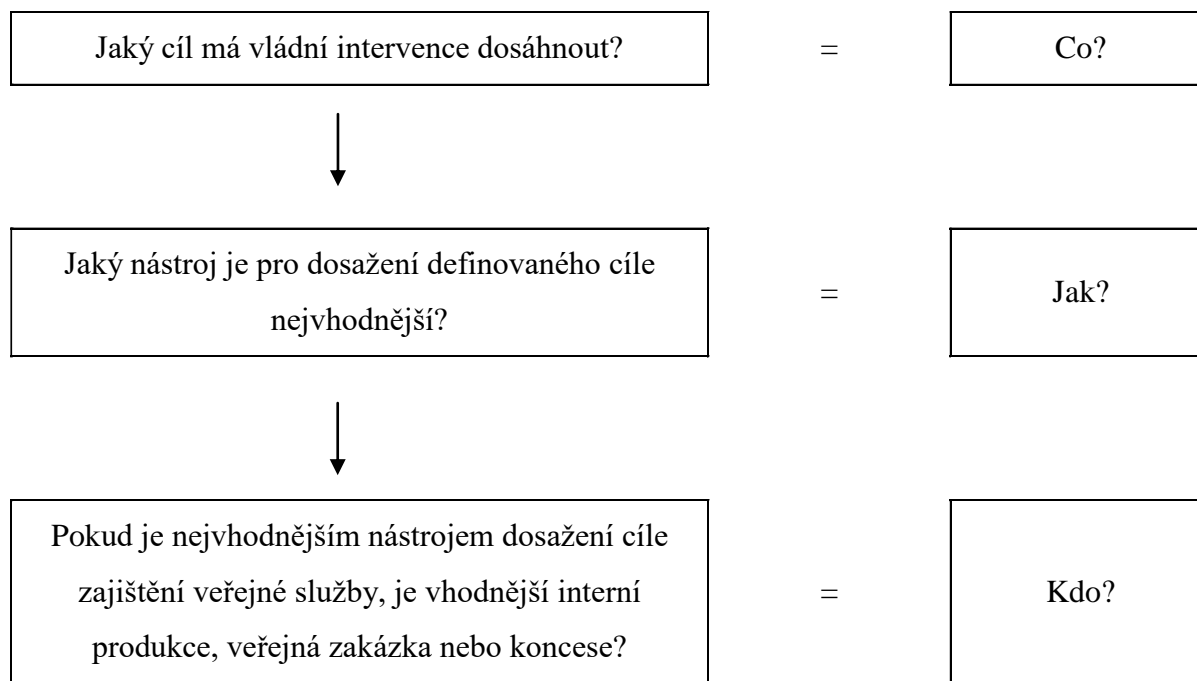
Název indikátoru	Podmínka splnění kontraktu	Poznámka
Bezpečnost (ADI)	$ADI < 0,9 * M$	M = průměrná hodnota nehodovosti a úmrtnosti na komunikacích se stejnou intenzitou provozu.
Údržba vozovky I	SCRIM ≥ 0.45 na 100% délky a SCRIM ≥ 0.50 na 90% délky	SCRIM = index odolnosti proti smysku (Skid Resistance of Pavements)
Údržba vozovky II	IRI < 2 m/Km na 90% délky	IRI = Mezinárodní index nerovnosti (International Roughness Index)
Plynulost placení mýta	$Q = \delta * t < 15$ s,	δ = % aut, které platí hotově nebo kartou t = průměrný čas odbavení pro tato auta

Zdroj: Abertis: „Quality Indicators required by the Spanish Administration“, dostupné z <http://www.asecap.com/english/documents/QualityindicatorsSpain.pdf>

PPP projekty - typologie

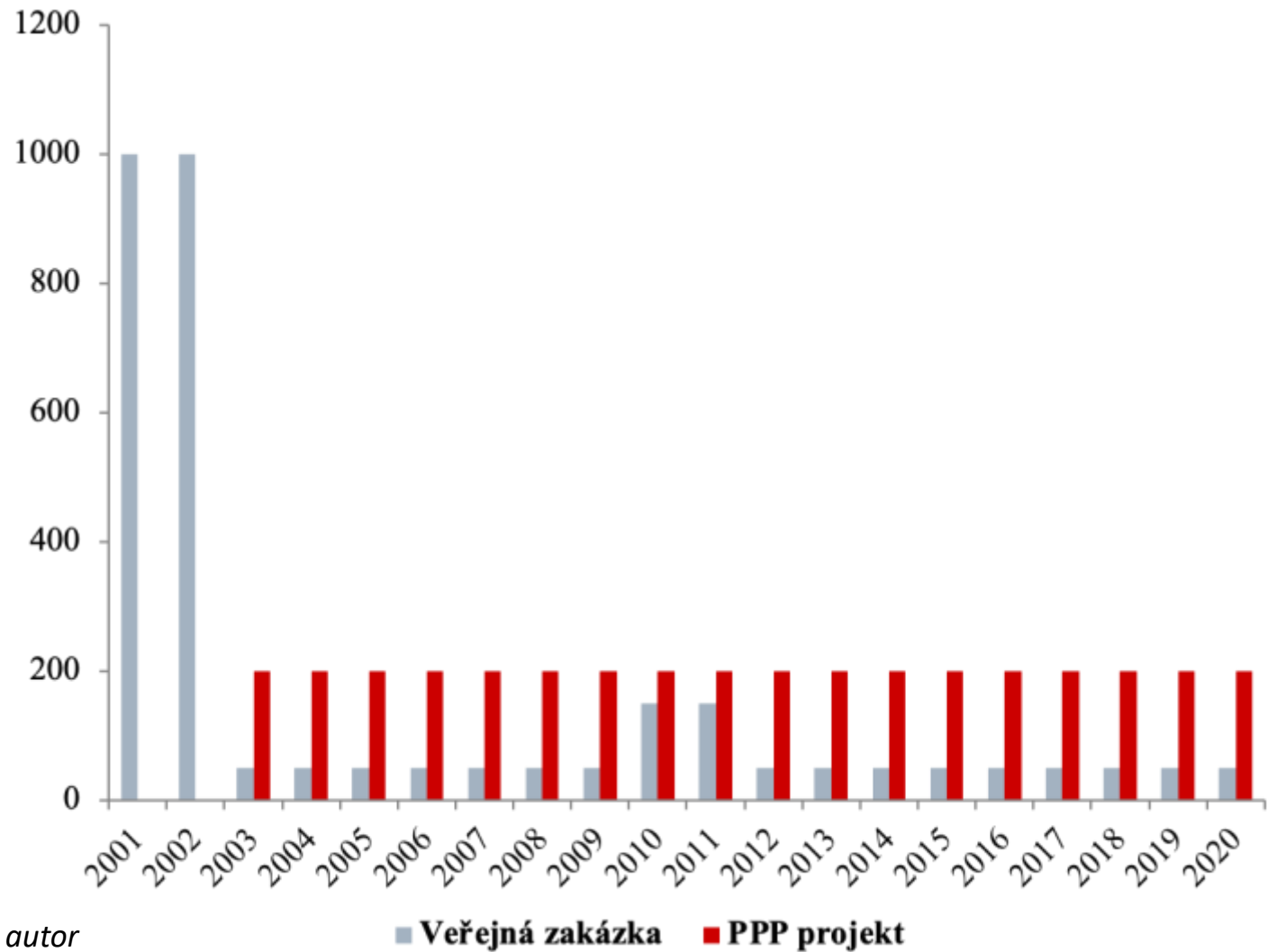
Typ projektu	Stručný popis
DBB Design-Bid-Build	Svým charakterem je blízký klasické veřejné zakázce. Zadavatel specifikuje poměrně obecné zadání, na jehož základě nabídne soukromý subjekt řešení. V případě spokojenosti zadavatele dojde k vybudování požadované infrastruktury, která je od počátku ve vlastnictví zadavatele.
OM Operation and Maintenance	Forma velmi blízká outsourcingu. Vlastní aktiv zůstává na straně zadavatele. Dodavatel zajišťuje správu a údržbu. Platby za poskytované služby bývají většinou dvousložkové: fixní a motivační.
BOT Build-Operate-Transfer	Dochází ke spojení několika fází projektového cyklu. Příprava, realizace i údržba je ponechána na soukromém dodavateli. Aktivum se nachází po dobu trvání projektu na straně soukromého dodavatele. Po ukončení projektu (resp. ukončení splácení) přechází na stranu zadavatele.
DBFO Design-Build-Finance-Operate	Komplexnější než BOT. Na dodavatele je přenesena i odpovědnost za návrh řešení. Velmi blízký klasické koncesi.
BOO Build-Own-Operate	Velmi blízké privatizaci. Po celou dobu trvání má soukromý partner aktiva ve svém vlastnictví, přičemž jej financuje, realizuje, spravuje a udržuje. Role zadavatele se omezuje na regulátora.

Logický rámec pro rozhodování o vynaložení prostředků ve veřejném sektoru

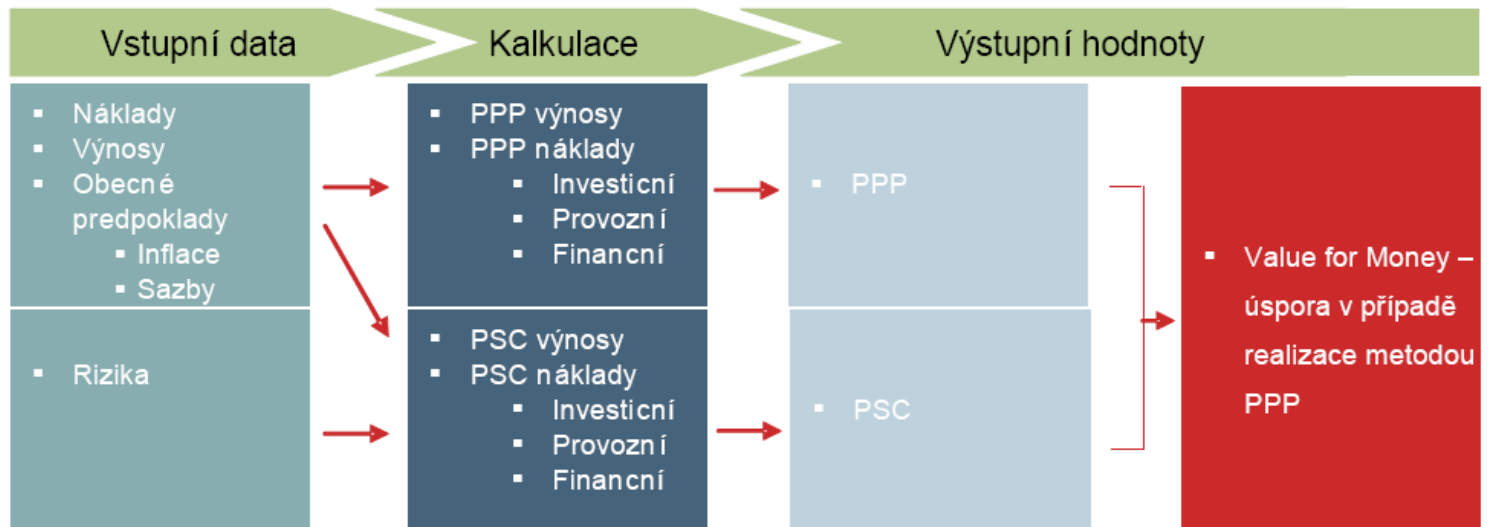
Zdroj: vlastní zpracování

Časové rozložení toku finančních prostředků

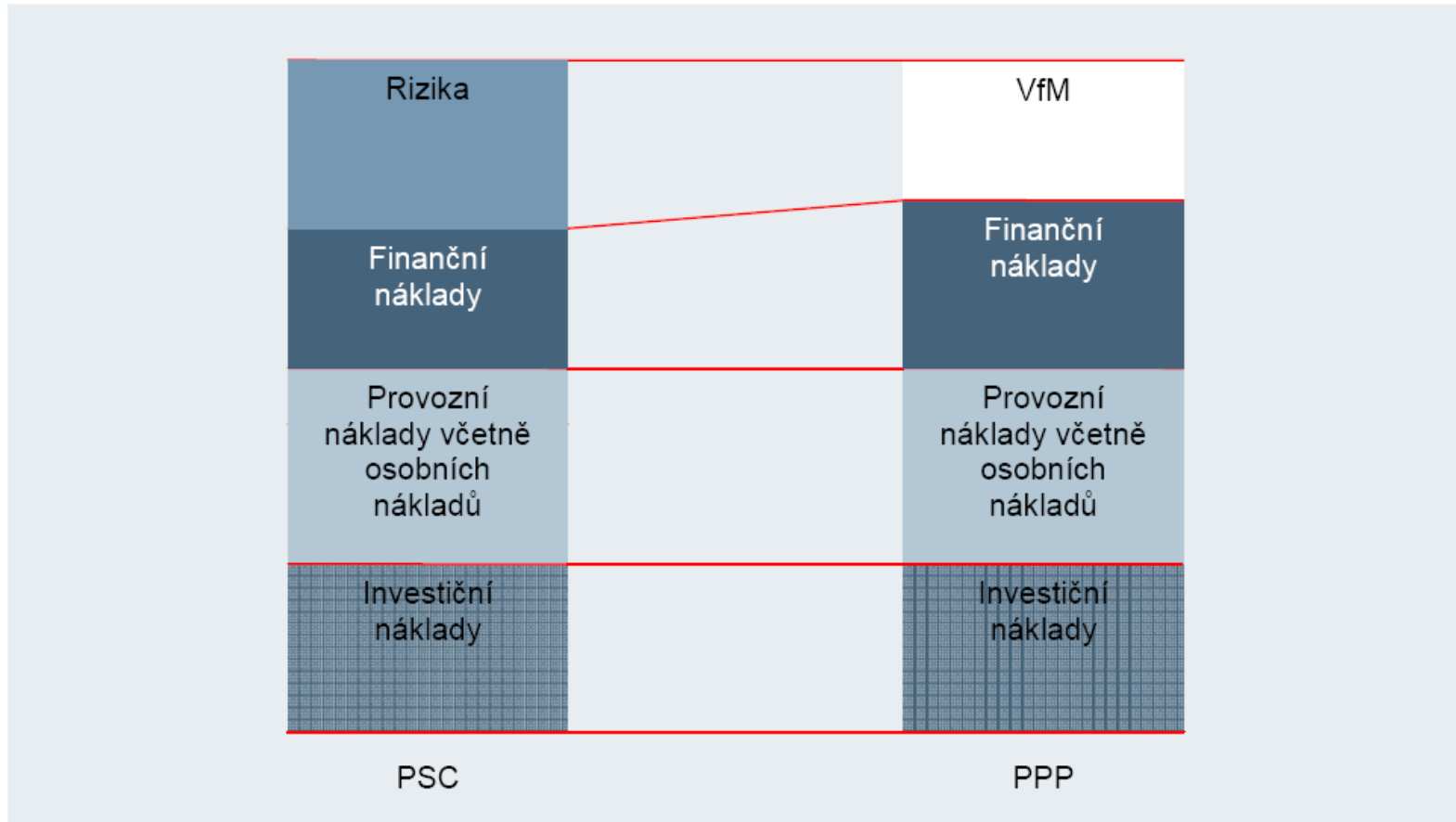
Zdroj: autor

Konstrukce srovnávacího modelu

Zdroj: Asociace PPP

Public Sector Comparator

Zdroj: Asociace PPP

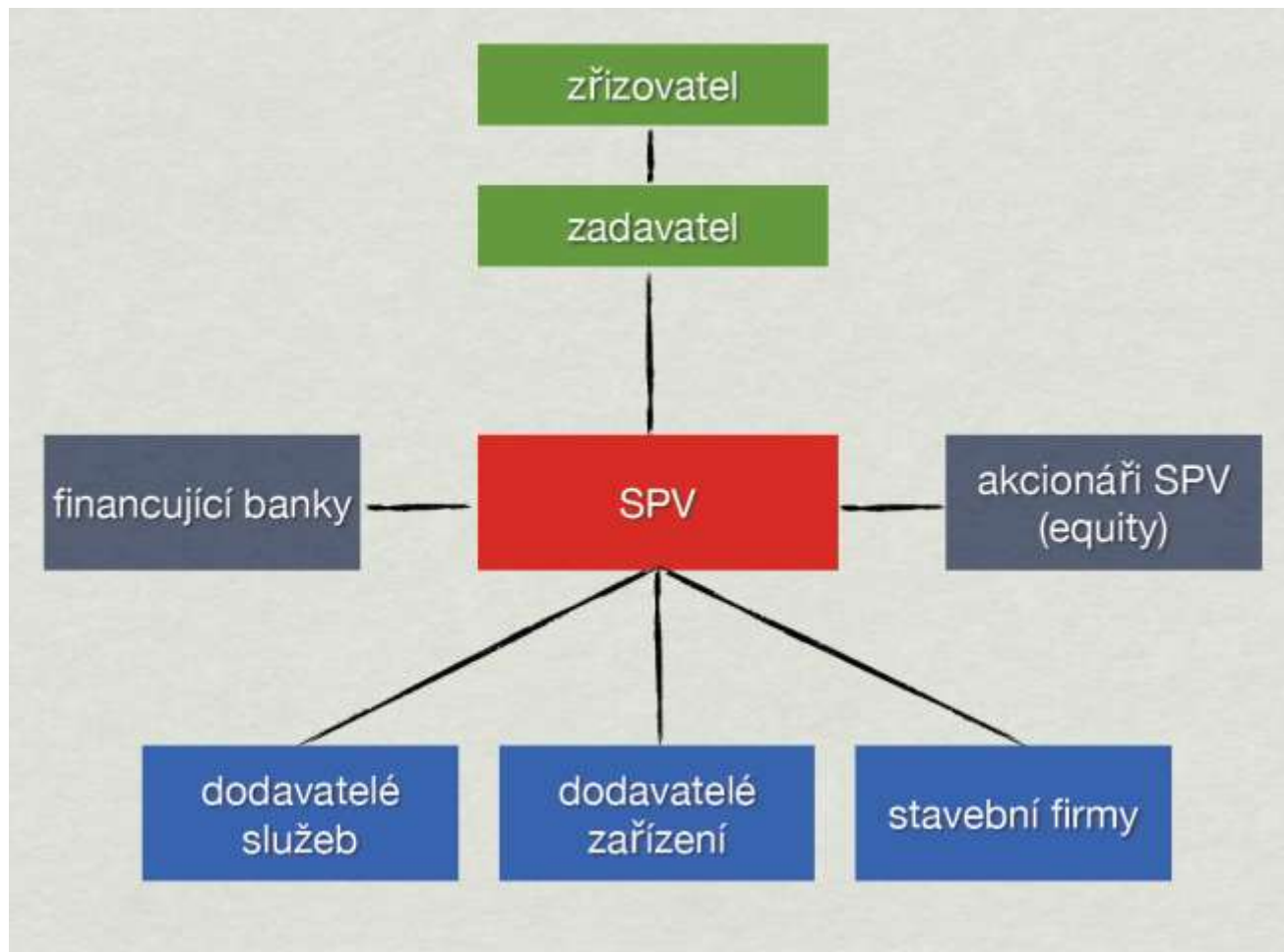
Způsob plateb

- Přímé platby
 - princip uživatel platí plné náklady (koncese)

- Nepřímé platby – není přeneseno riziko poptávky
 - platba za dostupnost od veřejného sektoru (kvazi-koncese)

- Kombinace
 - stínové platby (“shadow toll” apod.)

Organizační realizace (dle Zaoral 2010)

Zdroj: Zaoral, 2010

Implementace I

- Procesně se postupuje dle Zákona o zadávání veřejných zakázek
- Koncesní smlouva – klíčové části:
 - specifikace výstupů – systému monitorovacích indikátorů,
 - platební podmínky – finanční požadavky kladené na veřejný sektor, včetně frekvence těchto plateb a podmínek, kdy je nárok na jejich proplacení,
 - podmínky monitorování – kdo monitoruje, jak často, kdo hradí náklady atd.

Implementace II

- parametry spolupráce – systém komunikace mezi oběma stranami smlouvy o PPP projektu,
- mechanismus změny – jak technických paramentů, tak finančních,
- konec kontraktu – definice práv a povinností jednotlivých partnerů při jeho ukončení; dále možnost vypovězení smlouvy.

Rizika PPP projektů pro veřejný sektor

- Dlouhodobost,
- nastavení výstupních indikátorů,
- morální hazard,
- monopolní postavení dodavatele,
- růst mandatorních výdajů veřejného sektoru,
- vliv na míru zadlužení (metodika ESA95).

Zkušenosti ze zahraničí

- Dobré i špatné.
- Blanc-Brude, Goldsmith, & Vällilä (2009) ukazují, že stavební náklady evropských dálnic jsou u PPP projektů o 24 % dražší než v případě klasických veřejných zakázek. Důvodem je hlavně přenos rizika na soukromého partnera, který za nabyté riziko požaduje adekvátní finanční prémii.
- Vyšší transakční náklady; Dudkin & Vällilä (2006) ukazují, že transakční náklady přípravné fáze jsou průměrně ve výši 10 % kapitálové hodnoty projektu.
- Podle Torres & Pina (2001) se náklady na monitorování ve USA pohybují v rozmezí 3 % až 25 % hodnoty celého kontraktu. (Z toho důvodu se v USA doporučuje zahrnout další náklady ve výši 10 % hodnoty kontraktu na monitorování správy infrastruktury koncesionářem).

PPP projekty v České republice

- Dosud vesměs menší svým rozsahem.
- Seznam uveden v registru koncesních smluv:
<http://www.isvz.cz/ISVZ/Ciselniky/Seznam.aspx?type=3&data=>
- V roce 2018 v běhu první velký projekt – dostavba a provozování dálnice D4 – kvazikoncese, poplatek za dostupnost

Výsledky finančního modelu

Hodnota za peníze - Varianta A (doba provozování 25 let, diskontní sazba 5,57 %)

v mil. Kč	Klasický model	PPP model
Platba Služebného	--	8 360,0
Hrubé výdaje Klasického modelu	7 262,1	--
Převoditelná rizika	1 545,8	--
Úpravy o daňovou povinnost Koncesionáře	--	-266,0
Úpravy o dodatečné náklady Zadavatele s PPP	--	124,6
Celkem	8 807,9	8 218,6
Hodnota za peníze		589,3
		6,7 %

Zdroj: Analýza PwC

Zdroj: Analýza proveditelnosti ...

Literatura

- PAVEL, Jan. Veřejné zakázky a efektivnost. 1. vyd. Praha : Ekopress, 2013. 121 s. ISBN 978-80-87865-04-0.
- DVOŘÁK, MACHUREK, NOVOTNÝ, ŠEBESTA a kol. Zákon o zadávání veřejných zakázek. Komentář. Praha : C.K. Beck. 1 320 s. ISBN 978-80-7400-651-7.
- Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

